

სიმონ ქვარიანი

ამერიკულ ვაზით

ვენახის გაშენება.

(მოკლე დარიგება).

გამოცემა „კრებული“-ს რედაქციისა.

ქუთაისი

ღამბაშიძის სტამბა.

1900

სიმონ ქვარიანი

ამერიკულ ვაზით

ვენახის გაშენება.

(მოკლე დარიგება).

გამოცემა „კრებული“-ს რედაქციისა.

ქუთაისი

ღამბაშიძის სტამბა * ТИПОГ. ГАМБАШИДЗЕ.

1900

ამერიკულ ვაზით ვენახის გაშენება.

1. რად დაგვჭირდა ამერიკული ვაზი.

იყო დრო როცა თითქმის მთელ იმერეთში და გურია-სამეგრელოში არსებობდა მხოლოდ მალ-ლარი ვენახები. კაცი იმათზე არ ზრუნავდა; ეწვეოდა მაშინ, როცა ყურძენი დამწიფდებოდა. მაგრამ გაჩდა ნაცარი და მოსპო ის განთქმული მალ-ლარები და დობილოები. მოისპო კი ამით ჩვენში ღვინო და ვენახები? სრულებითაც არა! ჩვენ მოვუძებნეთ იმ სენს გამძლე ვაზები და დავიწყეთ მით დაბლარების კეთება, რითაც აღორძინდა ზემო-იმერეთში ახალი მევენახობა. თუმცა გაქრა სახელი შანთის, ჩხავერის და ოჯალეშის ღვინოებისა, მაგრამ სამაგიეროდ დაიბადენ კრახუნას, ცოლიკოურის და ანდასეულის ღვინოები. ჩვენი მევენახობა თანდათან გაიზარდა და იზრდება კიდევ.

გაჩდა ეგრეთვე ჭრაქი და ობი, მაგრამ ამათ წინააღმდეგ მოგონილია შვენიერი საშუალება, – შაბიბანი, რითაც აქიმობენ ეხლა ყველგან. მაგრამ ეს ათიოდ წელიწადია, რაც გაჩდა ჩვენში ვაზის საშინელი რისხვა – ფილოქსერა. ეს პაწია მწერი ჩდება ძირებში, სწოვს მათ ნოყიერ წვენს, ასუსტებს ვაზს და სამ-ოთხ წლის შემდეგ სპობს კიდევ. ამ რიგად ამ საზარელმა სენმა მოგვისპო იმერეთში და სპობს ახლაც აუარება ვენახებს. ვინ მოთვლის რამდენი ოჯახი დააღარიბა და დასცა მან, რამდენ მუშას დაუწვა გული და აუტირა ცოლ-შვილი. ეს პაწია მატლი, ეს ფილოქსერა გახდა ვაზის ნამდვილ ჭლექად.

მაგრამ მარტო ჩვენში კი არ არის ეს ფილოქსერა! იგი ჩვენზე წინად გაჩდა ევროპაში, სადაც გადმოჰყვა ვაზებს თავის სამშობლო ამერიკიდან, საიდანაც გვეწვია ეგრეთვე ნაცარი, ობი, ბლეკროტი და სხვ. ეს ოც-და-ათი წელია, რაც ფილოქსერა აოხრებს ევროპის ვენახებს, მარტო ერთ საფრანგეთში მოსპო თითქმის ხუთი მილიონი ქცევა ვენახი და მისცა რვა ათას მილიონ მანათის ზარალი. აურაცხელი ზარალი ჰქნა ამ სენმა იტალიაში, ისპანიაში, უნგრეთში, შვეიცარიაში და სხ.

შეინძრა მთელი განათლებულთ ევროპა, დაფაცურდენ მეცნიერნი, დაუწყეს ბრძოლა ამ ფი-

ლოქსერას, მოძებნეს მრავალი საშუალებანი, მაგრამ ყველაზე უკეთესი, ადვილი, იაფი და სახიერო აღმოჩდა და გამოცდილებით დამტკიცდა ამერიკული ვაზები, ანუ მწარე ვაზები, როგორც ემახიან ჩვენში.

ამერიკამ მოგვისია ჩვენ ეს საშინელი მტერი და ამერიკაშივე იპოვეს მეცნიერებმა მისი წამალი. მონახეს იმგვარი ვაზები, რომელთაც ვერას აკლებს ფილოქსერა, მოზიდეს და მოაშენეს ევროპაში ეს ვაზები, დამყნეს ზედ თავიანთი ვაზები (რადგან ამერიკული ვაზები თავის თავად ცუდ ღვინოს იძლევიან) და ამ რიგად მარტო საფრანგეთში უკვე შექმნეს და აღადგინეს სამი მილიონი ქცევა ვენახი, რომელნიც ბევრად უკეთეს ისხამენ და უკეთეს ღვინოსაც იძლევიან, ვინემ წინად. მასთან ფილოქსერაც ვერას უშვება. არის და მინახავს კიდევ საფრანგეთში ოცი და ოცდახუთი წლის ნამყენები, მაგრამ ისე საღად არიან, როგორც ხუთი-ექვსი წლის დარგულები; ფილოქსერას ვერა-რა უვნია მათთვის. დღეს ჩვენც უნდა წავბადოთ განათლებულ ევროპას, დავმყნათ ამერიკულზე ჩვენი ვაზები და კარგად დამუშავებულ-გადაბრუნებულ მიწებზე შევქნათ და აღვადგინოთ ახალი ვენახები, რომლებიც უკეთეს ღვინოსთან ერთად მოგვცემენ ორ-სამჯერ მეტ მოსავალს; ამ რიგად ჩვენ ვიხსნით თავს ფილოქსერის რისხვიდან და შევქნით ახალს მევენახობას. ნათქვამია: ერთი პირი მარგებელია და ეს მარგებელი ჭირია – ფილოქსერა. იგი სპობს ძველს ურგებ ვენახებს, რომელზედაც შევქნით ახალს სასარგებლო ზვრებს. მამ ძმებო, იმედი და შრომას ხელი! *)

---

2. საღვინე და სანამყენე ამერიკული ვაზები და ჰიბრიდები.

ამერიკული ვაზები იყოფა ორ ჯგუფად: საღვინედ და სანამყენედ. პირველი ჯგუფის ვაზები ისხმენ ყურძენს და მით იძლევიან ღვინოს, ხოლო ეს ღვინოები მდარეა და ცუდი გემოსი, როგორც

---

*) შეიძლება სთქვას ზოგიერთმა: რად გვინდა ამერიკული ვაზი, როცა ჩვენი მწვანე, ციცქა (შანთი) და დონდლლა-

ბი უძლებენ ფილოქსერასო. შემცდარი აზრია. ეს ჩვენი ვა-
ზები უძლებენ შედარებით, ე. ი. კვდებიან უფრო გვიან, მხო-
ლოდ ბოლოს მაინც ხდებიან ფილოქსერის მსხვერპლი. ამათ
ბევრია, თუ გაძლეს 6 - 7 წელი, მაშინ როდესაც ამერიკულ-
ლი ვაზები უძლებენ სამუდამოდ. ზოგი ნურც
მით მოტყუვდება, თუ გადამხმარ ვაზების აჩეხით განაახლა ვე-
ნახი. იმ განახლებულ ვაზებს ხელ-ახლად უჩდება ფილოქსერა
და სპობს ერთიანად. საჭიროა იცოდეთ, რომ ზაფხულში ზო-
გი ძირის ფილოქსერა ამოდის მიწიდან პაწია პეპლად, გადა-
დის ამ რიგად ვენახიდან ვენახში, თუ გზის ქარი შეხვდა გა-
დიფრენს ათ თხუთმეტ ვერსზე და ამ რიგად უჩდება და
სპობს ვენახებს. ერთი ფილოქსერა კი ერთ წელიწადს აჩენს
ერთ მილიონ ფილოქსერას. ისე უხვად მრავლდება ის წყეული!
იგი გადადის ეგრეთვე ვაზების გადატანით და გადაყვება ხოლ-
მე კაცს ტანსაცმლითაც-კი.

ჩვენი ოდესა (იზაბელა), რომელიც ამერიკულია;
თანაც, თუ ძლიერ მსუქან მიწაზედ არაა და კარ-
გადაც არ მოუარეს, ვერ უძლებენ ფილოქსერას
და ხმებიან. ჩვენთვის ბევრად უფრო საგულისხმოა
მეორე ჯგუფი, ე. ი. სანამყენე ვაზები. ამათ მიტომ
ჰქვიათ სანამყენე, რომ თავის თავად ან სულ არ
იძლევიან ნაყოფს, ან ისხმენ ფრიად მცირეს და
უვარგის ყურძენს. სამაგიეროდ ეს ვაზები სამაგა-
ლითოდ უძლებენ ფილოქსერას და ვარგობენ სანამყენედ,
ე. ი. კარგად ითვისებენ და ახარებენ ზედ დამყნილ
ჩვენსა და ევროპიულ ვაზებს. ამათზე დამყნილი ჩვენი
და ევროპიული ვაზები იძლევიან ბევრად მეტ ყურძენს,
ვინემ ჩვენი დაუმყნელი ვაზები, მარცვლებიც უფრო
მსხვილი აქვთ და მასთან ყურძენი მწიფდება უფრო ად-
რეც; აქვს მეტი სიტკბო, რის გამო იძლევა უკეთეს
ღვინოსაც. მე თვით გავმინჯე საფრანგეთში და
შვეიცარიაში ამერიკულ ვაზებზე დამყნილის და
ისე დაუმყნელი ვაზების მრავალი ღვინოები, მაგ-
რამ დამყნილ ვაზების ღვინოები ბევრად უკეთე-
სად მეჩვენა, ვინემ დაუმყნელის. ვნახე ეგრეთვე ჩვენ-
შიაც, სოფ. შროშაში (ზემო იმერეთში) ბ. რ. ჩიხ-
ლაძის მამულში დამყნილ ჩვენებურ ვაზის ღვინო,
რომელიც მეტად კარგი იყო. ამ რიგად ძლიერ
და ძლიერ ცრუა ჩვენში გავრცელებული ხმები,
თითქო ამერიკული ვაზი ნამყენის ღვინოს აფუჭებ-
დეს. ეს შემცდარი აზრები უმეცართა ოცნების
ნაყოფია.

მეტი არ იქნება დავძინოთ, რომ საფრანგე-
თის მეცნიერებმა ყვავილობის დროს დააქორწი-

ნეს ერთმანეთს როგორც თვით ამერიკული ვაზები, ეგრეთვე ამერიკულ-ევროპიული ვაზებიც, დათესეს მათი თესლი და ამ რიგად შექმნეს სულ ახალი ვაზები, რომლებიც ძლიერ კარგად უძლებენ ფილოქსერას, კარგად ითვისებენ ნამყენს, ვარგობენ თითქმის ყველა მიწებზე და ბევრი მათგანი იძლევა პირდაპირ დაუმყენელად კარგ ღვინოსაც. ამგვარ ხელქმნილ ვაზებს დაარქვეს ჰიბრიდები.

3. ამერიკულ ვაზების და ჰიბრიდების არჩევა მიწის შესაფერად.

სანამყენე ამერიკული ვაზები და ჰიბრიდები ძლიერ ბევრია, მათში-კი დღეს ყველაზედ უკეთესია შემდეგი: რიპარია, რუპესტრის მარტენ, რუპესტრის-მონტიკოლა, შასლა-ბერლანდიერი № 41 ხ., მურვედრ-რუპესტრის № 1202, რიპარია-რუპესტრის № 101¹⁴, რიპარია-რუპესტრის № 3309. ყველა ეს ვაზები ძლიერ კარგად უძლებენ ფილოქსერას. აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ ჩვენი ვაზებივით ამერიკული ვაზები და ჰიბრიდები არ ვარგობენ ყველა მიწაზე; თითო მათგანი თხოვილობს შესაფერნიადაც. აბა, განვიხილოთ ახლოს.

1. რიპარია ყველაზე უკეთესი და უფრო გავრცელებული ამერიკული ვაზია; იგი ძლიერ კარგად ითვისებს ნამყენებს, კარგად ახარებს მათ, ადრე ამწიფებს ყურძენს და ბევრსაც ასხმევინებს. მისთვის საუკეთესო მიწებად ითვლება ღრმა, ფხვიერი, მსუქანი და ნოყიერი მიწები, რომლებშიაც არ უნდა ერიოს ბევრი კირი. რიპარია ვარგობს ეგრეთვე კაჟნარ და სილნარ მიწებზე, კაჟნარ-თიხნარზე, თიხნარ-კირნარზე, კაჟნარ-კირნარზე და სხ., საზოგადოდ ყველა იმ მიწებზე, რომლებზედაც ვარგობს წაბლარი. ეს მიწები უნდა იყვეს ღრმა, ოდნავ ლამიანი და ნაყოფიერი. რიპარიაც ბევრგვარია, მათში ყველაზე უკეთესია: რიპარია-გლუარ და რიპარია-გრანგლაზრ.

2. რუპესტრის მარტენ. საუცხოვო ვაზია და კარგად ხეირობს ხმელს, ქვა-რეულ, თიხნარს და კაჟნარ ეწერ მიწებზე, რომლებშიაც კირი ან სულ არ ურევია, ან ძლიერ ცოტა.

3. რუპესტრის-მონტიკოლა ანუ რუპესტრის-დუ-

ლო ძლიერ გამძლე და შესანიშნავი ვაზია კირნარ მიწებზე, მჭლე, ხმელ ქვიშნარ, მკვრივე-თიხნარ და კაჟნარ მიწებზედ. იგი უფრო ხეირობს მჭლე მიწებზედ და არა მსუქანზედ, რომელზედაც აცყენს ნაყოფს.

4. რიპარია-რუპესტრის № 101¹⁴ და რიპარია-რუპესტრის № 3309. ეს ორი ჰიბრიდი ძლიერ გამძლეა და კარგად ხეირობს კირნარ, სველს და თიხნარ მიწებზედ, სადაც კირი ადის ოც-და-ათ პროცენტამდე. ნამყენებს კარგად ითვისებს და ახარებს. მჭლე მიწა არ უყვარს.

5. შასლა-ბერლანდიერი № 41 b, და მურვედრ-რუპესტრის № 1202. ეს ორი ჰიბრიდი კარგად ვარგობს იმგვარ კირნარ მიწებზედ, რომლებზედაც ზემოხსენებული ვაზები ყვითლდებიან და ხმებიან. ეს ორი ვაზი ძლიერ ხეირობს თირის და კირის მიწებზედ, სადაც კირი ადის 70%-დე, ე. ი. სადაც ორი და სამი წილი მარტო კირია. მასთან კარგად ითვისებს და ახარებს ნამყენებს. შასლა-ბერლანდიერის უფრო უყვარს მოხმელო მკვრივე კირის და თირის მიწები, მურვედრ-რუპესტრის-კი ოდნავ სველი, წებოიანი, კირნარი და კირნარ-თიხნარი მიწები.

აი აქ ჩამოთვლილ ვაზებზედ ჩვენ შეგვიძლია დავმყნათ ჩვენი ვაზები და მით გავაშენოთ ვენახები მათ შესაფერ მიწებზედ. ამ ვაზების ლერწად თუ ძირეულად შექმენა შეიძლება როგორც კერძო პირთა ამერიკულ ვაზის სანერგეებში (საჩქოლეში) მაგ. ს. შრომაში, დ. ბაღდადში, ს. აფანაურში და სხ. ეგრეთვე მეტადრე ყვირილის რკინის გზის სადგურის ახლოს, ს. საქარის სანერგეში. იქვე იყიდება ამერიკულ ვაზებზედ დამყნისი ჩვენი ვაზები. იქვე ასწავლიან მსურველთ უფასოდ დამყნასაც. აქ ჩამოთვლილ ამერიკულ ვაზებზედ და ჰიბრიდებზედ დამყნისი ჩვენი ვაზები იცოცხლებენ ოც-და-ათსა და ორმოც წელიწადს და მეტად კარგად გაუძლებენ ფილოქსერას.

---

4. ამერიკული ვაზის მოშენება.

ამერიკული ვაზის მოშენება ფრიად ადვილია.

იგი იმ რიგადვე შენდება, როგორც ჩვენი ვაზი. იგი შეგვიძლია მოვაშენოთ ან სანერგეში (საჩქო-ლეში) ან პირდაპირ სავენახე მიწაში, ამიტომ საჭიროა, რომ ორივე ალაგას მიწა სამ ჩარე-ზე მაინც იყვეს გადაბრუნებული და წინდაწინ მომზადებული ორი თვით ადრე მაინც. ბევრად უმჯობესია, რომ ნაკელიც დაუყაროს, მეტადრე თუ მიწა მწირია.

თუ საჩქოლეში გვსურს მოვაშენოთ ამე-რიკული ვაზი, საჭიროა გავთხაროთ წყებად რვა გოჯის სიღრმე-სიგანის მქონე თხრილები და ახ-ლო-ახლო მივაწყოთ ლერწები (რქები), რომელთა სიგმე არ უნდა აღემატებოდეს რვა-ცხრა გოჯას; წკაპები უნდა შორავდენ ერთმანეთს სამი ჩარე-ქით; თუ გვსურს, რომ კარგად გაიხარონ, უმჯო-ბესია დარგვამდე ლერწები ერთით ან ნახევარ დლით ადრე ჩაიყაროს წყალში და შემდეგ დაირგას. ის თხრილი უნდა ამოივსოს მიწით და კარგად და-იტკეპნოს. ზევით ლერწის თავებზედაც ოდნავ უნ-და წაეყაროს მიწა, რომ არ ავნოს სიცხე-სიცივემ. ამ რიგად შეგვიძლია ერთ ქცევა საჩქოლეში მო-ვაშენოთ ასი ათასზედ მეტი ვაზი; გახარებითაც შეგვიძლია გავახაროთ სამოცდაათიდან ოთხმოც-დაათ პროცენტამდე, ე. ი. ყოველ ას ლერწში სა-მოცდა ათიდან ოთხმოც-და-ათამდე. ზაფხულში ორ-სამჯერ უნდა შამოეთოხნოს მიწა და უნდა ეწამ-ლოს შაბიანით. ამერიკულ ვაზების ამ რიგად მო-შენება შეიძლება მარტში ან აპრილში. ჩასაყრე-ლად ვარგა ეგრეთვე ან სულ წმინდა ან სულ მსხვი-ლი ლერწები, ე. ი. ისინი რომელნიც სანამყენოდ არ გამოდგებიან და რომელნიც თითქმის უფასო-დაც შეიძლება შეიძინოს კაცმა, როგორც სა-ქარის, ეგრეთვე კერძო საჩქოლეებში.

ამ რიგად გახარებული ლერწი შეგვიძლია მეორე გაზაფხულს გადავრგოთ მწკრივად უკვე ძირეულად მისთვის დამზადებულ სავენახე ადგილში, ორ-სამ არ-შინის სიშორეზედ ერთი-მეორედან. და კიდევ გა-დავწიგნოთ (გადავწიდნოთ) თუ დაგვჭირდა. მეორე წელიწადს ისინი უნდა გაისხლას თითო კვირტ-ზედ შემდეგ წლებში პირ-წმინდად შემოსხლავენ ყველა ლერწებს გარდა სამი-ოთხი ლერწისა, რო-მელთაც გასხვლენ ერთ-ორ კვირტზედ. ამ რიგად ვაზის ღერი მსხვილდება ძლიერ და ყოველ წლივ

ამოიყრის ხოლმე მრავალ ლერწებს, რომლებსაც ვიხმართ სამყენად. ამ ამერიკულ ვაზებს ეძახიან დედა-ვაზებს, იზრდებიან ძლიერ სწრაფად; მისი წლიური შრომა – მსხვილი ხარდნის მისობა და ორ-სამჯერ გათოხნა. როგორც ხედავთ, ამერიკულ ვაზების მოვლა-მოშენება სულ ადვილია და იაფი, ამიტომ მათი მოშენება გასაყიდად და საკუთარ საჭიროებისათვის ძლიერ სახეიროა. ამ ვაზებს ქვია დედა-ვაზები.

---

5. დამყნა და შენახვა.

ვაზის დამყნა შეიძლება ბევრნაირად; ყველაზე უფრო კარგი, ადვილი და გავრცელებულია ორგვარი დამყნა: უბრალო ნახლეჩით და ინგლისური. განვიხილოთ ორივე.

ა. უბრალო ნახლეჩით დამყნა საჭიროა მაშინ, როცა გვსურს დავმყნათ ძირეულ ამერიკულ ვაზზედ. აქ განირჩევა ორი შემთხვევა: პირველი, როცა ძირა ვაზი ანუ სამყენი ნორჩია და მისი ღერი სისხოთი არ აღემატება ნამყენის, ე. ი. ჩვენებურ ვაზის ღერწის სისხოს. ამის გამო სამყენის, ე. ი. ამერიკულ ვაზის ღერი უნდა წაიჭრას მიწის სისწორივ და უნდა გაიხლიჩოს შუაზედ ოდნავ. მოკლე, ერთ-კვირტიანი ნამყენი-კი, ე. ი. ჩვენებური ვაზის ღერწი უნდა წაითალოს ორი-მხრივ ქვემო კვირტის ახლოს, და უნდა ჩაესოს სამყენის ნახლეჩში, იმ რიგად, რომ ნამყენის და სამყენის კანი ანუ უკეთ მწვანე აპკი ერთმანეთს უნდა ეხებოდეს. ეს აუცილებელი საჭიროა, რომ ნამყენმა გაიხაროს. ამიტომ ორივეს სისხო უნდა იყოს თანატოლი. (იხილეთ სურათი 1.). ზეიდან უნდა წაეყაროს სილა.

მეორე შემთხვევა, როცა გვსურს ამერიკულ ვაზის მსხვილ ძირზედ დავმყნათ ჩვენი ვაზი. აქ უნდა მოვიქცეთ ისე, როგორც ვმყნით ვაშლოს ან მსხალს. უნდა წავჭრათ თავი ძირა-ვაზს მიწის სისწორივ, უნდა გავხლიჩოთ და ჩაუსოთ იქით აქეთ ჩვენი ვაზის ერთ-ორ კვირტიანი ორი წაწვეთილი ღერწი იმ რიგად, რომ ძირა-ვაზის და ნამყენის კანი ერთმანეთს ეხებოდეს. უნდა შეიხვიოს მატყ-

ლის ძაფით, ან რაფიათი; უმჯობესია, თუ წაგლის-
ვენ სამყენ მალამოთი; ზეიდან კი უნდა წაეყაროს
სქლად სილა. (იხილე სურათი 2.). ნახლეში დამყ-
ნა ითხოვს ბევრ დროს, იგი უმჯობესია დაიმყნას
აპრილში ან მაისში, როცა შემცირდება წვენი
მოძრაობა ანუ ვაზის ცრემლვა და როცა ჰაერიც
და მიწაც საკმაოდ გამთბარია. შეიძლება დაიმყნას
მარტის დამდეგსაც, სანამ წვენი მოძრაობა და-
იწყებოდეს.

ნამყენად სახმარი ჩვენი ვაზის ლერწები (რქე-
ბი), უნდა დამზადდეს ამ რიგად: ეს ლერწები უნდა
მოიჭრას უსათუოდ საღ ნაყოფიერ ვაზებიდან, ლერწე-
ბი უნდა იყოს ზომიერი და საკმაოდ მწიფე; უნაყოფო
სნეულის და ნორჩი ვაზების ლერწი არ ვარგა. ლერ-
წი უნდა მოიჭრას თებერვლის დამლევამდე, ე. ი.
სანამ ვაზი ცრემლვას დაიწყებდეს. ამერიკულ ვა-
ზის ლერწი-კი რაც უფრო გვიან დარჩება ძირზე,
უკეთესია და უნდა მოიჭრას მყნობის დაწყების
დროს, ე. ი. თებერვალსა და მარტში. ჩვენებურ
ვაზის ლერწს დამყნამდე ინახვენ ოდნავ სველ
სილაში, გრილ ალაგას.

ბ. ინგლისური დამყნა. ინგლისური დამყნა შე-
იძლება ლერწზედ და ერთი წლის ნერგზედაც,
ოთახში, თებერვლიდან აპრილის დამლევამდე. ამ
გვარი დამყნა ყველაზედ უფრო ადვილია, ჩქარი, უკეთესი
და უფრო გავრცელებული. სამყენს, ე. ი. ამერიკულ
ლერწს სიგრძით ხუთ ექვს გოჯას წააცლიან ყვე-
ლა კვირტებს და სასხლავ დანის ერთი გაქნევით
წასხლავენ ილინცრად. ეს ანასხლავი უნდა იყოს
ზომიერი (იხ. სურათი 3.) და არ უნდა დაუწყოს
თლა. თუ დანის ერთი გაქნევით არ მოვიდა კარ-
გი ანასხლავი, მეორედ და მესამედ უნდა გაუქ-
ნიოთ დანა, სანამ კარგი ანასხლავი არ მოვივით,
ლერწი უნდა წაისხლას ბრტყელი გვერდიდან მუხლ-
თან ახლოს.

ამ რიგადვე უნდა წაიჭრას ილინცრად ნამყე-
ნიც, ე. ი. ჩვენი ვაზის ლერწი, რომლის სიგრძე
არ უნდა აღემატებოდეს ერთ-ორ გოჯას და ერ-
თი ზეითა კვირტის მეტი არ უნდა ჰქონდეს. შემ-
დეგ სამყენის და ნამყენის ანასხლავები უნდა ჩა-
იჭრას ქერქის ხაზების სიგრძეზედ, ცოტა დაბლა
იმ ალაგიდან, სადაც ლერწის გული იწყება. ჩანა-
ჭერის სიგრძე (სიღრმე) უნდა უდრიდეს ანასხლა-

ვის სიგრძის ერთ მესამედს, (იხ. სურათი 4.).

შემდეგ ნამყენი და სამყენი უნდა შეარჭოთ და შეამაგროთ ერთმანეთში (იხ. სურათი 5). ორივე ლერწი-კი უნდა იყოს სისხოთი უსათუოდ თანატოლი, ასე რომ მათი ქერქი და მის ქვეშ მდებარე მწვანე აპკი უსათუოდ ერთმანეთს უნდა მიედოს ყოველ მხრივ, რომ კარგად შეედუღოს. ეს აუცილებელი საჭიროა, თუ გსურთ, რომ ნამყენმა კარგად გაიხაროს და სალი გამოდგეს. ამიტომ კარგს ხელოვნურ გასხვლას და ორივე ლერწის კარგად შეერთებას დიდი მნიშვნელობა აქვს ამ შემთხვევაში. ამგვარ დამყენის სწავლა კი ფრიად ადვილია, ქალსა და ბავშვსაც კი შეუძლია მისი შესწავლა, ოღონდ მცოდნე კაცს უყურონ მცნობაზე და გაიწაფონ ხელი. მყენას ასწავლიან ეგრეთვე საქარის საჩქოლეში.

თუ კარგად გაიხსლა და ჩაჯდა ნამყენი სამყენში, მაშინ შეუხვევლადაც კარგად დაკავდება; უმჯობესი-კი იქნება, რომ შეჰკრათ რაფიათი. რაფია – ერთგვარ მცენარის ლბილი და ლორთქო ღერია. იგი ოდნავ უნდა შეასველოთ წყლით. (იხ. სურათი 6). რაფია იყიდება დუქნებში. კარგ დამყენს მეტად დიდი მნიშვნელობა აქვს გახარებაზე და ნამყენის სიკარგეზე. გლახა ნამყენი კიდევ რომ გაიხაროს ცალ-გვერდელა იქნება და შემდეგ წახდება.

ნამყენი მხოლოდ მაშინ შეხორცდება, როცა მიწა საკმაოდ მშრალია და გამთბარი; ეს კი აპრილსა და მაისშია. ადრე ჩაყრა ცივს მიწაში საქმეს გააფუჭებს. მანამდე კი უნდა შევინახოთ დამყენი ლერწები და აი როგორ:

გრილს სადგომში უნდა დაიყაროს ოდნავ სველი სილა, უნდა გასწორდეს და ზეიდან უნდა დაიწყოს რიგ-რიგად ან ისე ღერად ან კონა-კონად შეკრული დამყენი ლერწები და ვაზები; თითო კონაში არ უნდა იყოს ოცდახუთზე მეტი ღერი. კონასა და კონას შუა უნდა დარჩეს ცოტა ცარიელი ალაგი. ამათ ზევით უნდა დაიყაროს ისევ მოსველო სილა და მას ზევით კიდევ შეიძლება დალაგდეს კონების მეორე წყება, რომელიც უნდა მოფაროთ ისევ სილით; მერე კიდევ დააწყობთ ამ რიგად რამდენი წყებაც გსურთ. ყოველ მხრივ უსათუოდ სილით უნდა იყოს დაფარული და სილაც ოდნავ

სველი იყოს, (ძალიან სველი სილა არ ვარგა) რადგან მშრალი სილა გააშრობს და გააფუჭებს ლერწებს და ნამყენებს; ამ რიგად ორ-სამ თვეს და მეტზედაც შეიძლება შენახვა.

---

6. საჩქოლეს მომზადება, დარგვა და მოვლა.

ზერე თქმული დამყნელი ლერწები შეიძლება პირ და პირ დაირგას სავენახედ გამზადებულ მიწაში და გაშენდება ვენახი; მაგრამ ბევრი მათგანი არ გაიხარებს, ბევრიც სნეული და უვარგისი გამოდგება და ამ რიგად ვენახიც გაქაჩლდება და დაბეჩავდება.

ამიტომ ბევრად უმჯობესია, რომ დამყნელი ლერწები ჯერ გავახართ საჩქოლეში და მეორე გაზაფხულს ავარჩიოთ მათგან სალი და კარგად შედუღებული ნერგები და მით გავაშენოთ ვენახი; ამ რიგად ეს ვენახი ბევრად უფრო მკვიდრი, სახეირო და ბარაქიანი იქნება.

საჩქოლედ უმჯობესია აირჩეს საკმაოდ მსუქანი, ღრმა, ფხვიერი და ოდნავ ლამიანი მიწა. ერთ მეათედ ქცევაზედ შეიძლება გავახართ იმდენი ნერგი, რომ თამამად გვეყოს ხუთ-ექვს ქცევა ვენახის მოსაშენებლად. ერთ ქცევაზედ-კი ასი ათასზედ მეტი ნერგი მოშენდება. მიწა უნდა გადაბრუნდეს შამოდეგზედ ან ზამთარში სამ ჩარექზედ ან ბარით ან გუთნით; დიდი ბელტები უნდა დაიფშენას. მიწის გადაბრუნებას ფრიად დიდი მნიშვნელობა აქვს ყოველ მცენარისთვის და მეტადრე ვაზისთვის. მზის, სიცხის, წვიმა-თოვლის, ჰაერის და ყინვა-სიცივის წყალობით გადაბრუნებული მიწა იფშენება, ფხვიერდება, სუქდება, ნოყიერდება, ფუნთუშდება, ეძლევა ზომიერი სილამე და ამ რიგად უმზადდება მცენარის ძირებს ფრიად ნოყიერი და კარგი საზრდო-სავანე. ძირები-კი, ყველამ ვიცით, ჰკვებავენ მთელს მცენარეს. ვერავითარი ნაკელი ვერ აკეთებს ისე მიწას, როგორც ღრმად გადაბრუნება და ზამთარში ან ორი-სამი თვე გაჩერება.

საჩქოლე მიწას, თუ მწირია ან დაქანცული, უმჯობესია მიეცეს კელა (სასუქი) გაზაფხულზედ, გადაბრუნების შემდეგ და აიხნას; შემდეგ მიწა უნდა დაფარცხოს, უნდა დაიფშენას და უნდა გაკეთდეს კვალები ანუ თხრილები, სიღრმით და სიგანით შვიდი-რვა გოჯი.

ნამყენი ლერწების დარგვა იმ დროს უნდა, როცა მიწა და ჰაერი საკმაოდ მშრალი და გამთბარია, საუკეთესო დროა აპრილის დამდეგიდან მაისის დამდეგამდე. თხრილსა და თხრილს შორის უნდა დარჩეს სამი ჩარევის სიგანე ცარიელი ალაგი. ნამყენებს რგავენ თხრილებში მწრივად და აწვენენ ერთ გვერდზე; ქარში დარგვა არ ვარგა. ლერწებ შორის უნდა დარჩეს ერთ გოჯამდე ცარიელი ალაგი. ნამყენების ნამეტანი მიჭეჭკა არ ივარგებს, რამდენი შორშორსაა იმდენად უკეთესია. დარგულ ნამყენს უნდა მოუჩანდეს მიწიდან მხოლოდ ერთი კვირტი, რასაც უნდა წაეყაროს ზეიდან სილა ან ფხვიერი მიწა, რომ სიცივემ არ ავნოს.

დარგვამდე ნამყენებს ერთი ან ნახევარი დღით ასველებენ წყალში, მასთან თხრილში ქვეშ აყრიან მსუქანს სილა-ნაკელ-ნარევი მიწას, სტკეპნიან ფეხით და მერე რწყვენ წყლით, რომ უკეთ გაიხაროს. ზეიდან ამოშვერილ კვირტებს ფარვენ სილით ან ფშვნილი მიწით (იხ. სურათი 7). თხრილს გარდა რგავენ ეგრეთვე პალოთიც, მაგრამ თხრილებში დარგვა სჯობია. ზაფხულის განმავლობაში ახალ ნერგებს რამდენჯერმე უნდა შამოეთოხნოს მიწა, რომ ბალახებმა არ შეაწუხოს და მიწამაც სილამე შეინახოს. მასთან ივლის-მარიაშობისთვეში წყნარს, ღრუბლიან ამინდში უნდა გადაჩხრიკოთ ხელით და ერთ-ორჯელ უნდა მოაშოროთ ბასრი დანით ის ზეითა ძირები, რომლებიც ნერგებს ნამყენთან გაუჩნდენ, მერე ისევ უნდა მიაყაროთ მიწა. ამ ზეითა ძირების მოშორება აუცილებელი საჭიროა, რადგან ამით ქვეშა ძირები სუსტდება; მასთან ეს ზეითა ძირები ნამყენის, ე. ი.

ჩვენი ვაზის ძირებია, რასაც ფილოქსერა უჩნდება.

ზაფხულის განმავლობაში ახალი ნერგები უნდა მორწყოთ სამ-ოთხჯერ შაბაბნით, რათა ობმა და ჭრაქმა არ დაასუსტოს ნორჩი მცენარენი; ეგრეთვე თუ ზაფხული ძლიერ გვალვიანი შეიქნა, ნერგები უნდა მოირწყას ხვავიანად საღამოთი ორ-სამჯერ. თუ ზემოხსენებულ წესებს დაიცავთ, აზრიანად დარგავთ და მოუვლით, ეს ახალი ნერგები შედუღდებიან კარგად, გაიკეთებენ ძლიერ კარგს ძირებს, ლერწებს და ყოველ ასში სამოც-და-ათიდან ოთხმოცამდე და მეტიც გაიხარებენ თამამად. საზამთროდ ამ ნერგებს ან საჩქოლეში სტოვებენ ან იღებენ და მიფარებულ ალაგას ინახვენ მოსველო სი-

ლაში ან ლამიან მიწაში.

7. სავენახე მიწის დამზადება.

თუ გსურთ, რომ ვენახმა მალე მოგცეთ ნაყოფი, თან კარგი და დიდი მოსავალიც, უსათუოდ უნდა გადააბრუნოთ მიწა ღრმად სამ ჩარეჭზედ მაინც, მასთან კელაც (სასუქიც) უნდა დააყაროთ, თავის დროზედ უნდა გასხლათ, გათოხნოთ, გამორჩოთ, და უწამლოთ შაბიბნით, თან უნდა შეაკავოთ კარგად და საქონელი არც ზამთარში და არც ზაფხულში არ უნდა შეუშვათ ვენახში. ამ რიგად აზრიანად და გულიანად დამუშავებული ერთი ქცევა ვენახი ადვილად მოგცემთ ორას-სამას ჩაფს შუმს ღვინოს, ე. ი. იმდენს რამდენს ექვსი და შვიდი ქცევა ჩვენებურად დამუშავებული ვენახი ვერც გვაძლევს. ამ რიგად დამუშავებული ვენახი იძლევა უკვე მოსავალს მესამე წელიწადს.

დიდი და მოუვლელი ვენახი არაა სახარბიელო, ცოტა იყოს, მაგრამ კარგად მოვლილი და ნაპატიები, აი რაა სასურველი! ამერიკულზედ დამყნილი ჩვენი ვაზები უსათუოდ თხოულობენ ღრმად გადაბრუნებულ მიწაზედ გაშენებას, უამისოდ ვერ ხეირობენ კარგად. გამოცდილებამ გვაჩვენა, რომ გადაბრუნებულ მიწაზედ გაშენებული ვენახი სამ-ოთხჯერ მეტს მოსავალს იძლევა, ვინემ უბრალო ვენახი. ამიტომ ბევრად მოგებული ვიქნებით, რომ არ შევუშინდეთ პირველ ხარჯს, ღრმად გადავაბრუნოთ და ვაპატიოთ მიწა, მასთან კარგად მოვუაროთ ვენახს, თუ გვსურს, რომ ჩვენი შრომა დაგვირგვინდეს კარგის მოსავლით და სარგებლობით. თუ ვერ შევძლებთ, ნუ გავეკიდებით ბევრს; ცოტა გავაკეთოთ, მაგრამ კარგად-კი!

სავენახე მიწის გადაბრუნება (პლანტაჟი) შეიძლება ზაფხულში და შამოდეგზედ, ხოლო ვაზის ჩაყრამდე ორი-სამი თვით ადრე მაინც უნდა იყოს მიწა დამზადებული; თუ ექვსი თვით ან ერთი წლით ადრე დამზადდება მიწა, კიდევ უკეთესია. ყველაზედ უკეთესია მიწის ბარით გადაბრუნება, ხოლო ეს დიდ ჯაფას თხოულობს; სიიაფისთვის ხმარობენ ორს გუთანს, ერთი მიდის წინ და ხნავს რვა გოჯამდე, მეორე მიჰყვება იმ კვალშივე უკან და აღრმავებს კიდევ ექვს გოჯაზედ. ამგვარად მიწის გადაბრუნება შეიძლება უფრო ვაკეზედ და ოდნავ დაფენილ მიწებზედ.

მიწა უნდა გადაბრუნდეს თუ ერთ არშინზედ არა, სამ ჩარეჭხედ მაინც. თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს მიწის გადაბრუნებას ვაზისთვის, ეს უკვე ვსთქვით. თუ ბარით აბრუნებთ მიწას, ჯერ უნდა გათხაროთ ქვემოდან თხრილი სიგანით ერთი არშინი და სიღრმით სამი ჩარეჭი ან მეტი; უნდა მიჰყვეთ ზეიდან და ჰყაროთ შიგ მიწა, დიდი ბელტები უნდა დაფშვნათ. ამ რიგად გაკეთდება გვერდით მეორე თხრილი. ამას აავსებთ და გაკეთდება მესამე, მეოთხე, მეათე და სხ. თანდათან ესენი აივსება მის გვერდით მდებარე მიწით და სულ ბოლოს ზევით დარჩება შეუვსებლად ერთი თხრილი. ამ რიგად ბრუნდდება სავენახე მიწა. ეს არაა ძნელი.

მიწა ანუ ნიადაგი შესდგება ორის შრედგან: ზეადაგიდან და ქვეადაგიდან. თუ ორივეში ცოტა კირია, მაშინ უნდა გადაბრუნდეს ორივე ისე, როგორც ზევით ვსთქვით; თუ ზეადაგში არაა, ან ცოტაა კირი, ქვეადაგში-კი ბევრია, მაშინ ქვეადაგი უნდა დარჩეს უხლებლად და მარტო ზეადაგი უნდა გადაბრუნდეს; თუ ზეადაგში ბევრი კირია და ქვეადაგში-კი არა, მაშინ უნდა გადაბრუნდეს ორივე, ხოლო ზეადაგი ქვეშ უნდა მოჰყვეს, ქვეადაგი-კი ზევით. ეს მიტომ კეთდება ასე, რომ ამერიკულ ვაზებს ვნებს კირი.

ძლიერ ფერდობზედ, სადაც გადაბრუნებული მიწა თავს ვერ დაიჭერს, საჭიროა დასტოვოთ ყოველ ხუთ-ექვს საჯენზედ სიგრძისად ხტულებივით დაუბარავი მიწა სიგანით ერთი არშინი ან არშინ-ნახევარი; ეს ხტულები შეაკავებენ გადაბრუნებულ მიწას. უამისოდ-კი დიდი წვიმა და ღვარები ჩამორეცხენ ერთიანად გადაბრუნებულ მიწას და დასტოვებენ ფხეკს, რაც ბევრს დამართნია ზემო იმერეთში.

საზოგადოდ-კი მიწა უნდა გადაბრუნდეს სულ ერთიანად და არა მარტო თხრილები გაკეთდეს ვაზის ჩასაყრელად, როგორც ზოგიერთებმა ჰქნეს ჩვენში. ეს დიდად მავნებელია, რადგან ამგვარ თხრილებში დგება ზამთრობით და გაზაფხულზედ წყალი, დაალოპობს ვაზის ძირებს, ეგრეთვე თხრილებში ვაზის ფესვები ვერ ხეირობენ. მასთან თხრილების კეთება არც ისე იაფად ჯდება, როგორც ჰგონიათ. ამიტომ ბევრად უკეთესია მიწის პირ-წმინდათ გადაბრუნება. ეგრეთვე გადაბრუნებულ მიწაზედ გაშენებულ ვენახს მესამე წელიწადს მოაქვს მოსავალი, თხრილებში ჩაყრილს-კი მხოლოდ მეხუთე-მეექვსე წელიწადს.

8. ვენახის გაშენება და მოვლა.

გადაბრუნებულს სავენახე მიწას ახალ გაზაფხულს დააყრიან ნაკელის, ახნავენ და მოასწორებენ. რამდენად უფრო მწირია, იმდენად მეტი ნაკელია საჭირო, მასთან ვაზისთვის ძლიერ კარგი სასუქია ნაცარიც, ჩვენში რომ უბრალოდ ჰყრიან. მასთან ძლიერ აკეთებს მკვრივე აყალო მიწებს ქვიშა და სილა, ესენი უნდა დააყაროთ და ახნათ.

ძირეულ ვაზის ჩაყრა შეიძლება როგორც ახალ გაზაფხულზედ, ისე შემოდგომაზედ. უსათუოდ უნდა აარჩიოთ ძლიერ კარგად ყოველმხრივ შედუღებული და ღონიერი ნამყენები, უნდა დაუტოვოთ ერთი ლერწი და გასხლათ ერთ-ორ კვირტზედ, შეაკვეცოთ ოდნავ ფესვები და დარგათ წყებად ორმოებში. ნამყენი ალაგი უნდა მოაქციოთ მიწის ზევით. ბევრად სჯობია, რომ ვაზები იყოს დარგული მწკრივად (შაკეზად), ვაზსა და ვაზს შორის არშინ-ნახევარზედ მაინც და წკაპსა და წკაპს შორის ორ არშინზედ ახლო დარგვა არ ვარგა; ასე რომ ერთ ქცევას ორი-ათასიდგან ორი ათას ხუთას ძირამდე სჭირდება. ამით შემდეგ ადვილდება მუშაობა.

ვიმეორებ: ვენახში უნდა დარგათ მხოლოდ კარგად გახარებული, ღონიერი და ყოველ მხრივ კარგად შედუღებული ძირეული ნამყენი, თუ გსურთ რომ კარგი ვენახი გააშენოთ, და თქვენმა შრომამ ნაყოფი გამოიღოს. სუსტსა და შეუდუღებელს ნამყენებს ერიდეთ როგორც ჭირსა და არამც და არამც მით არ გააშენოთ ვენახები; ზარალის მეტს ვერას ნახავთ და ბოლოს ბევრს ინანებთ. მეტი დახარჯეთ, კარგი ღონიერი ნამყენები შეიძინეთ და კარგი ვენახი-კი გააშენეთ. ცოტა იყოს, მაგრამ კარგი-კი!.. ძირეულ ნაწყენს, იცოდეთ კარგი არჩევა უნდა. მე შევნიშნე, რომ ზოგი საჩქოლეს პატრონი მუშტარს აძლევს ხშირად უვარგისს, გლახად შედუღებულს ნამყენს, ამით-კი შეჰყავს იგი შეცდომაში და დიდ ზარალში. ამ უსინიდისო მოქმედებას უნდა მიაქციოს ყურადღება პრესამ და ადგილობრივმა მთავრობამ და აღეკრძალოს იგი სასტიკად. ვენახი უნდა იყოს კარგად შეკავებული, რომ არაფერი შევიდეს, (ვენახში საქონელი, ე. ი. ხვადაგი არასოდეს არ უნდა შეუშვათ, ძლიერ აფუჭებს). ვა-

ზებს უნდა მიესოს ხარდანი (ჭიგო), იმავე ან მეორე წელიწადს იზამს ნიშანს, მეორე-მესამე წელს ცოტა მოსავალიც გექნებათ, მეოთხე წელს-კი ვაზი საკმაოდ დასრულდება და კარგ მოსავალსაც მოგცემთ. მშრალს, ფერდობ მიწებზედ უმჯობესია ვაზი გაისხლას დაბლა; ნესტიან, ვაკე მიწებზედ-კი მაღლა გასხლული ვაზი აჯობებს.

ვენახი ზაფხულში სამჯერ-ოთხჯერ მაინც უნდა გაითოხნოს და გაიწმინდოს ბალახ-ბულახისაგან, რომელნიც ახშობენ ვაზს და არ ამწიფებენ კარგად ყურძენს. მოვლა და სისუფთავე ვაზს ძლიერ უყვარს. სავენახე მიწის გადაბრუნებას ის მნიშვნელობა აქვს ეგრეთვე, რომ სპობს გლახა ბალახებს. მასთან ვენახს ორჯელ მაინც უნდა უწამლოთ შაბიაზნით, რომ მოაშოროთ ობი და ჭრაქი, ეგრეთვე ნაცრის წინააღმდეგ წამლობენ გოგირდით. მასთან როცა ყურძენი შეთვალეხას იწყებს, ძლიერ კარგია იმ დროს ლერწებს წაჭრიდეთ წვერებს. ამ რიგად მტევნები უფრო დამსხვილდება და უკეთ დამწიფდება. გამორჩევა და ნამკვრეების (ყლორტების) მოცილება ეგრეთვე დიდათ რგებს ვაზებს.

დაბოლოს უნდა ვსთქვა, რომ ამ წიგნაკში ვეცადე მოკლედ და გასაგები ენით ამეხსნა მუშა ხალხისთვის ამერიკული ვაზით ვენახის გაშენება; რამდენად შევასრულე ეს საქმე მკითხველისთვის მიმინდვია. უნდა ითქვას კი, რომ ამ საგანზედ ხალხისთვის ჯერ არა-რა დაწერილა, მაშინ როდესაც საჭიროება დიდია. მართალია ორი წლის წინად ბ. ვლ. სტაროსელსკიმ გამოსცა თ. ი. ანდრონიკაშვილის მიერ თარგმნილი წიგნაკი, სათაურით: მოკლე დარიგება ამერიკული ვაზის გაშენების შესახებ „ქუთ. გუბერნიაში“, მაგრამ უნდა აღვიაროთ, რომ სამწუხაროდ ეს შრომა სუსტია; იგი უსისტემოდაა შედგენილი, გაუგებარ ენით დაწერილი და მასთან შეცდომებიც შეჰპარვია. სწორედ ამიტომ ავიღეთ კალამი ხელში და ვიკისრეთ ეს მცირე შრომა.

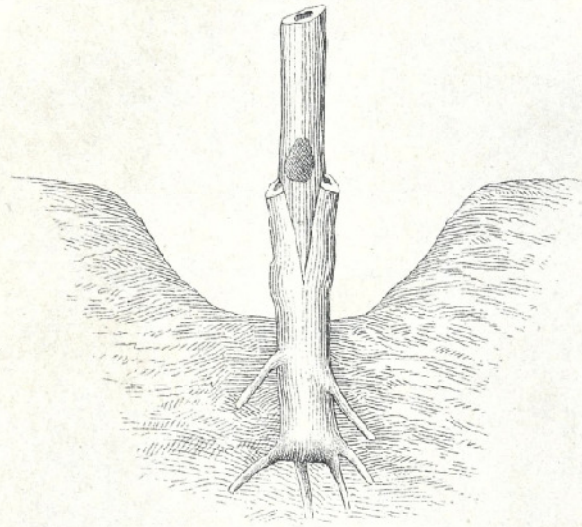
ფილოქსერამ მოსპო აუარება ვენახები მთელს ევროპაში. დღეს ერთად-ერთ საშუალებად მიჩნეულია ამერიკული ვაზები და ჰიბრიდები; ამათებზედ მყნიან ევროპიელნი თავიანთ ვაზებს, ამით აშენებენ

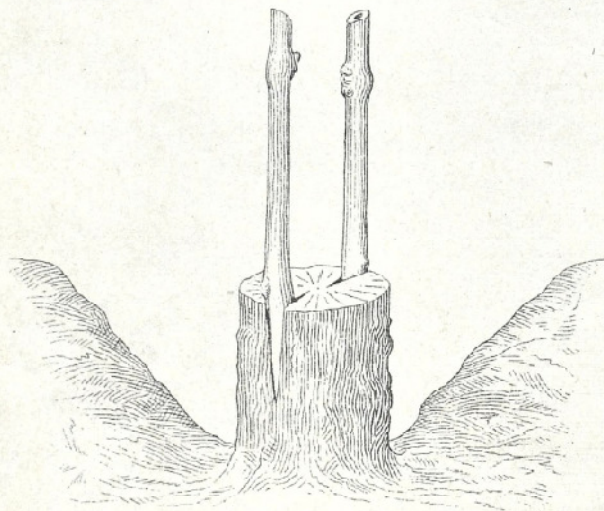
ვენახებს, ამით ებრძვიან ფილოქსერას. ჩვენშიაც ერთად ერთ საშუალებად ამერიკული ვაზებია მიჩნეული. გამოცდილებამ გვაჩვენა, რომ მათზედ დამყნობილი ევროპიული და ჩვენი ვაზები კარგად უძლებენ ფილოქსერას და იძლევიან ბევრად უკეთეს მოსავალს და უკეთეს ღვინოს. ამ რიგად ამერიკულმა ვაზებმა განაახლეს საყოველთაოდ მევენახობა. ფილოქსერა შეიქნა ყვლგან და მეტადრე ჩვენში მარგებელ ჭირად; უამისოდ ჩვენ არ ვიზამდით ამდენ ხარჯს და არ გავაშენებდით ვენახებს ამერიკულ ვაზებზედ; ახლა-კი გლეხი თუ აზნაური, მღვდელი თუ თავადი, მდიდარი თუ ღარიბი ყველანი ძალა-უნებურად ვაშენებთ ამ რიგად ვენახებს, რადგან სხვა საშუალება არაა.

მაშ, ძმებო, მოვჰკიდოთ შრომას ხელი, ნუ დავერიდებით ნურაფერ ხარჯს, გადავირჩინოთ თავი ფილოქსერიდან, გადავაბრუნოთ მიწები და შევჰქნათ ამერიკულ ვაზით ახალი ვენახები! იცოდეთ, რომ მეღვინეობას ჩვენში დიდი მომავალი ელის, რადგან მთელი რუსეთი ჩვენი მუშტარი გახდება; იცოდეთ რომ მხოლოდ მევენახობა-მეღვინეობით გადურჩება სიღარიბე-გაჭირვებას მთელი ზემო-იმერეთი და საქართველოს სხვა კუთხენი. მაშ ისევ შრომას ხელი, ძმებო, ვიშრომოთ, ვიმხნეოთ და ჩვენია მომავალი!-

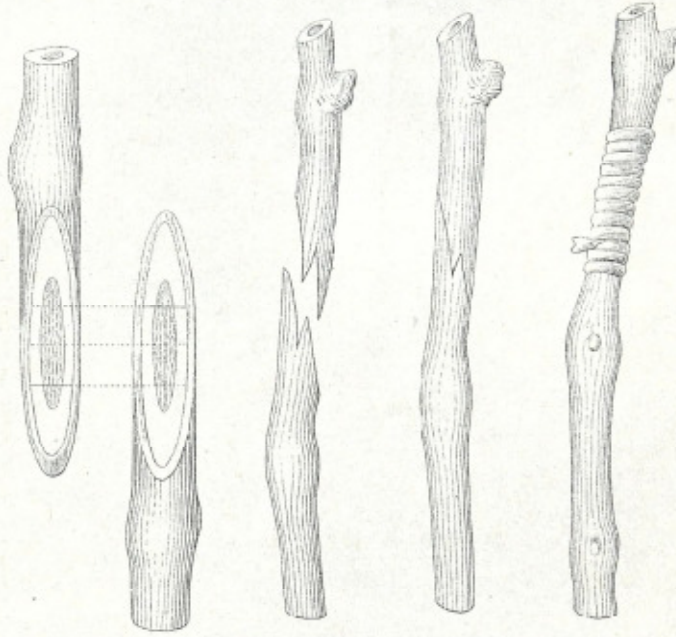
მერწმუნეთ, ვინც რომ იშრომა,
ბოლო მას გაუტანია!..

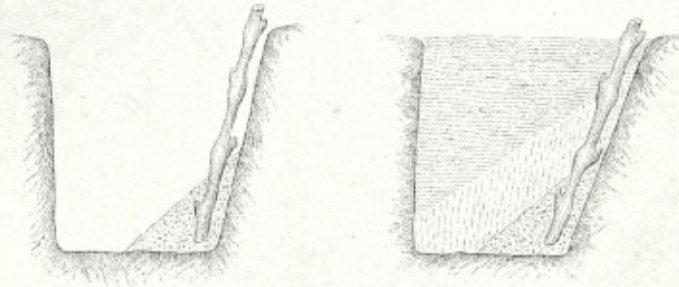
სურათი 1.

სურათი 2.

სურ.3. სურ.4. სურ.5. სურ.6.

სურათი 7.